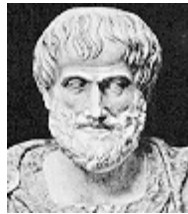

ADAMEC JIŘÍ
FILOSOFICKÝ SEMINÁŘ
KATEDRA TEORIE

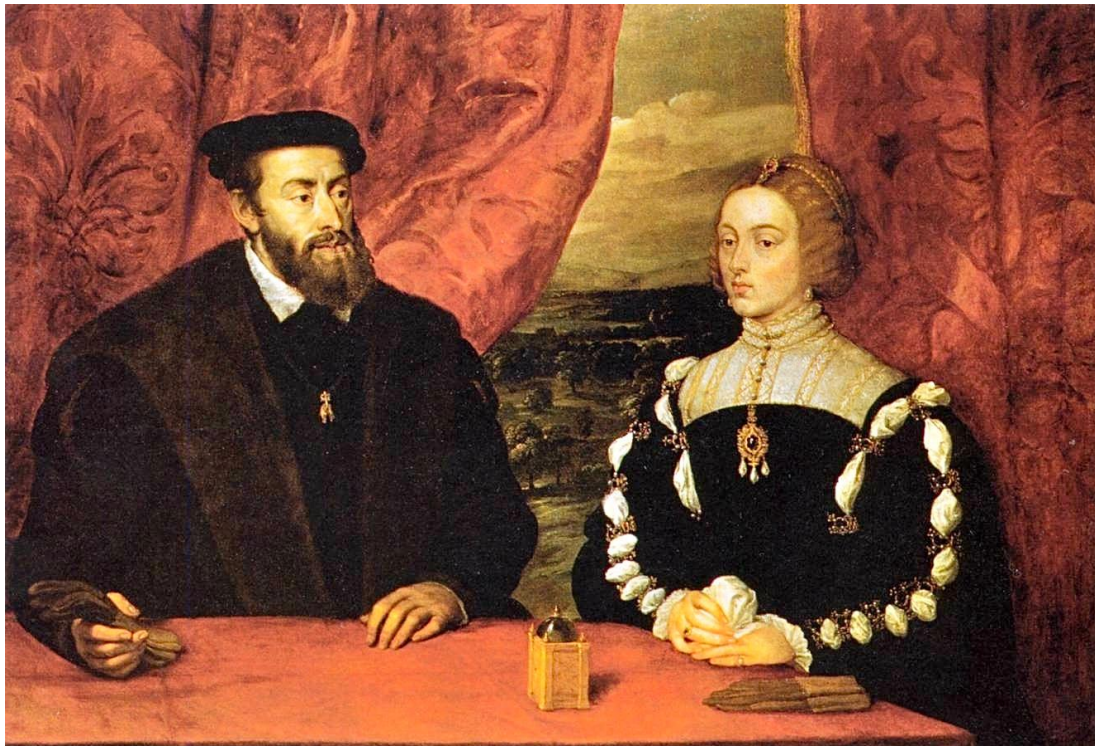

MANŽELSKÉ SOUŽITÍ

POHLEDEM FILOSOFIE EXISTENCE

JIŘÍ ADAMEC

BRNO 2025

MANŽELSKÉ SOUŽITÍ

POHLEDEM FILOSOFIE EXISTENCE

JIŘÍ ADAMEC

BRNO 2025

© Adamec Jiří
Filosofický seminář – katedra teorie
IČ 105-48-629/168

Předkládaný text nemá redakční úpravu a korekturní zpracování. Tímto se omlouváme za případné tiskové nedostatky, které mohly uniknout naší pozornosti.

Manželství se může nazývat třeba také institucí, ale
nikterak to neumenšuje fakt, že je to
soužití s vlastními pravidly,
projevované náklonností

Jak existovat v kontextu požadavků na život v páru s druhým člověkem? Zamilovaně a s láskou! Tak by mohl znít výchozí požadavek našeho pojednání. Galerie osudů, která se přede mnou otevírá s každým nesesdaným nebo manželským párem sebou nese v podstatě jinou otázku: *Jak se ještě stále milovat, když už jsme spolu tak dlouho, všechno o sobě také víme a budoucnost již přestala být nadšením pro společnou cestu, ale hledáním východisek z nekonečné řady drobných, stejně jako větších krizí?* Mnohdy se dozvídám od jednotlivců, že ve svých vztazích vystřízlivěli z ideálu, ale budoucnost v dalším vztahu je pro ně téměř nemožná. Pojdme se podívat na problém párového vztahu z pohledu *filosofie existence*.

Ú V O D

Proč člověk o mezilidských vztazích neustále přemýšlí? Proč je pořád nesmířen s tím, jak žije s partnerem? Proč se vytrvale domáhá stvrdit, že ten druhý vlastně může za to všechno, *jak jsem* s kvalitou společného života nespokojen? Kde se v člověku bere onen nekonečný shon za partnery, kteří by měli splňovat jakési společensky významné hodnoty? Jak je možné, že absurdita všech těchto okolností a potřeb tak často vyústí ve vztah, jenž se vlastně jen *chlubí* tím druhým, protože má jen nějakou postavu, sexisticky dráždivý náboj, peníze, věci, místo kde žije, styl života, a tak dále, a tak dále? Proč je kvalita osobnosti vyžadována pouze od partnera a jen vzácně od sebe samého? Proč nejsou partneři *nuceni* k tomu, aby si nás zasloužili za to, jací jsme, ale jen k takovému soužití, kde se i role a jejich názorová mělkost stávají pohodlnou výmluvou nemít odpovědnost za toho druhého, a za sebe, už vůbec ne?

Hodnoty jsou stálé! Pouze intelekt člověka v rozvolněných podmínkách názorových střetů vynáší na povrch rozvolněnost postojů. Jinými slovy, zasluhovat si někoho znamená, pracovat na sobě, trpělivě se domáhat vlastního přesvědčení o hodnotách, vytrvat na jejich prosazování i za cenu drobných ústrků, *holaj duša moja*, a to je přeci život sám! Zde je ta radost z nabývání psychického zdraví. V trpělivosti, důslednosti a bez obav i z *mnohdé* dlouhodobosti. Život není klikání myší, ale jen a jen individuální zásluha, bez pardonu a klišé čehokoli, co se fotí, barevně třepotá, emočně okecává jedním řádkem pod pitomoučkým příspěvkem domnělého génia takto vyráběných zpráv, a kdo ví čeho všeho ještě. Jsme hlupáci v individuálním životě, není divu, že jsme dezorientovaní tam, kde mají být naše výsady, tedy ve vztazích. To nejvíce lidské dnes selhává, protože člověk selhal v základní přirozenosti a tou je blízkost.

*Jiří Adamec
Brno - leden 2025*

§1. JAK EXISTUJEME A CO NA TO NAŠE VZTAHY?

Nejsme v tom sami. Mnohé z toho, co se domníváme objevovat jako vlastní, původní svět, již dávňěji před námi vyslovili ti, kdo nás předcházeli. Jedním z takových byl i *Martin Heidegger* (1889 – 1976). Inspiroval další, kteří se z něj poučovali a následně jej také rozvíjeli (V. E. Frankl, H.-G. Gadamer a mnozí jiní). To, co stojí na počátku Heideggerovy filosofie existence, vykazuje universální platnost. Jako takovou ji lze, potom aplikovat. *Hledáme takové autentické „moci být“ jehož existenciální možnost je dosvědčována pobytem samým. Napřed musíme být s to najít samo toto dosvědčení* (M. Heidegger, *Bytí a čas*, str. 304).

Existence je věčnou otázkou z nekonečné množiny úhlů pohledů. Máme se zamyslet na tím, jak „moci být“? Co nás povolává k bytí? Z Heideggerovy strany jsou další vývody zřejmé. Je to soujem nejpřítomnější výzvy pro bytí samo, a tím je nepřítomnější *nyní a teď*. I přesto člověk takto *nebytuje jednoznačně*. Jeho způsobem bytí je existence. Člověk bytuje způsobem, kdy se musí něco dít, odehrávat, aby se jeho bytí stalo *lidským bytím*. Člověk bytuje existenciálně v tom, co je lidským bytím. Je to *bytí zde (Dasein)*, bytí, které je provozováno v průběhu událostí. Člověk si ukládá své bytí v souhrnu existenciálních událostí. Takto *dosvědčuje své bytí, své-bytnost* a uschopňuje se k bytí jako takovému.

Věci, jako stůl nebo kladivo, ale i strom nebo živočich mají své bytí zahrnuto pouze k té hranici, co jest, co se vykazuje sebou samým čili, neřídí své činy, ale pouze vyhovuje nárokům místa a času. Člověk naopak existuje zprostředkováván myšlenkami, které překračují pouhé bytí způsobem praktického zacházení s tím, co jest, směrem k tomu, co nastává z rozvahy a předpo-

kladu. Pro člověka je jeho svět světem, který se nesmiřuje s *tady a ted'*, ale je to svět daleko za tímto vymezením, za těmito hranicemi. V nastalosti uchování této vidiny bytí je uchováno jádro jeho nejpřítomněji se odehrávající existence. Člověk žije v nynějším čase napájen vidinami budoucnosti. Do této vidiny ukládá naději. Z ní je potom mnohdy i zklamán. *Dosvědčení bytí* člověka je nejautentičtější z porovnávání toho, kam došel, a veden přívratem k minulosti, jíž svoji budoucnost založil.

Vztahy se zdají být nefilosofické. Postrádají zdánlivě hlubinu předešlého, protože se zajímají o prožitek a emoci. Vztah je v nejčastější vykazatelnosti povrchem žádostivosti, nárokem na toho druhého, požadavkem důkazů lásky ze souhrnu činů, které mají přesvědčovat. Vztah je sám o sobě výsledkem ještě než se mohl stát obsahem. V takto nastaveném pozadí jen těžko mezilidské vztahy mohou splňovat to, co je po nich požadováno, protože v pouhé představě bytuje jen fakt zájmu, prozatím vyprázdněný, nenaplněný jakoukoli existenciální vykazatelností.

Bytostným se vztah může stát, jestliže se o něj bude člověk *starat* (*Starost - Sorge*). Pak to ovšem znamená, že jsou pro tuto starost nutné nástroje, kterými bude vztah *obstaráván* (*besorgen*), nikoli ve své povrchnosti, ale pro vydobývání jeho hlubiny. To vyžaduje čas. Jako takový si pro toto vydobývání vynucuje „*autentické moci být*“. Touto autenticitou je, že se vydobývání obsahu věnuje důslednost, poctivost, trpělivost, jinými slovy, že se **bytí a čas** stanou vlastními zprostředkovateli vztahu z vědomé odpovědnosti realizované jako způsob existence. Člověk se tedy nevyskytuje, ale existuje nějakým způsobem. Dokonce ani výmluva, že *to a to*, se děje nějakým jiným způsobem zde neplatí. Člověk existuje konkrétně, provozováním sebe sama.

§2. PÁROVÝ VZTAH A STRUKTURA SEBEPOJETÍ

Člověk nezvládá žít vždy v plné shodě se sebou samým. Existuje v systémech zapomenutostí a odcizení vůči sobě samému. Tímto se mu vytrácí z dosahu jeho přítomnost v naléhavosti osobních úkolů a podléhá jen stavům okolí. *Ztracenost v neurčitém „ono se“ (das man) vždy již rozhodla o nejběžnějším faktickém „moci být“ pobytu – o úkolech, pravidlech, měřících, naléhavosti a dosahu obstarávajícího (besorgen) a pečujícího „bytí ve světě“ (viz M. Heidegger, tamtéž).*

Celou tuto anabázi bychom dále mohli komentovat v souvislosti vztahových témat rovněž tak, že člověk překlápí často svoji „tíhu“ směrem na vykazatelný svět svého okolí, na druhého člověka, potřebou *vymanit se z odpovědnosti za vlastní bytí ve světě.*

Z těchto dokladů je patrné, že párový vztah je takto jen obtížně párový. Je to na výsost individualisovaný svět, hledající vztah s výkyvy *perpetue mobile*, jenž směřuje jednou k sobě, pak k sobě navzájem, a po té, zase ven.

Vše je dílem sebepojetí. Člověk se vytrvale ohlíží kolem sebe. Jeho vlastní zkušenost mu nestačí. Není si jí mnohdy jist. To, co nachází ve světě svého okolí jsou jiné způsoby existence, jiné bytostné útvary, jiné příklady. Takové pozorování člověka jednou utvrzuje ve správnosti vlastního sebepojetí, jindy však taková pozorování nechávají člověka značně na pochybách o vlastním sebepojetí.

Málo kdy si člověk uvědomuje, kolik vlastních rozhodnutí a pocitových rozpoložení závisí na odzrcadlování všeho toho s čím přichází do styku, prostřednictvím světa svého okolí, jehož je účasten. Zde se odehrávají mnohá i klíčová rozhodování o tom, *kým jsem a jak se chci realizovat, jaké mám požadavky na partnera nebo*

vztah obecně. Zůstává potom otázkou, kde je v tomto odcizeném neboli nevlastním sebepojetí vskutku jen můj vlastní názor či prakticky projevovaný postoj, kde jsem v úhrnu toho všeho sebou samým, kde jsem mezi tím vším, Já-sám, za sebe?

Struktura sebepojetí je ve skutečnosti všechno to, co tvoří moji vlastní zkušenost a zejména to, kam až sahá moje možnost její vědomé evidence, dokonce s nutností její využitelnosti pro stávající praktický život. Ve vztahu to značí, *býti si vědom sebe sama, vědom svých možností, schopností, seberekonstruktivních naléhavostí, oddanosti a odpovědnosti*. Věřit si pro vztah, znamená tedy: mít možnost toto všechno uchopovat v jednotě se sebou samým. Takto se sebepojetí stává vědomou evidencí nástrojů, platných pro existování ve vztahu s přesahem k nárokům, která z toho všeho mohou plynout – rodina, výchova, péče jeden o druhého.

Párový vztah a struktura sebepojetí tedy zahrnují stránku **1. ontologickou**, tj. vědomí o bytí a existenci sebe sama, **2. hodnotovou**, tj. naplňování závazků, **3. sociální**, tj. existovat v kulturním rozměru např. vzdělávání, péče o zdraví, tělesný seberozvoj a **4. duchovní**, tj. s vědomím o možných přesazích vlastního bytí také směrem k politice, umění, bohu...

Heidegger v uvedeném citátu, uvádí rovněž sousloví o *měřících a dosahu*. V reálném, vztahovém sebepojetí to znamená, mít možnost sebe sama v úhrnu všech svých činností i myšlenek zahlednout, seberefektivně se uchopovat nadhledem i s vědomím dosahu, pakliže můj vnitřní obsah se má stát *kritériem pro motiv, rozhodnutí a čin*.

Párový vztah je takto *vymáhán* jako spolupatření na stejnou věc, a podstatou jeho souladu je možnost vysvětlit si v dialogu odtud pocházející podmínky soužití. Všichni lidé, jiným úhlem pohledu, myslí tentýž zájem.

§3. OSOBNÍ ODPOVĚDNOST A NEODPOVĚDNOST ZA PŘIJETÍ VZTAHU

Člověk žije způsobem, kdy se jeho *starost* obrací směrem k tomu, aby se měl možnost vymanit z odpovědnosti. Tento způsob existence mu ukládá domnělá anonymita sociálního bytí. Není v tom totiž sám. Svět osob, takto vystavěný svět jeho nejbližšího okolí mu to přednastavuje a usnadňuje jako vzor. *Neurčité „ono se“ vždy již pobyt v uchopování těchto bytostných možností zastoupilo* (viz M. Heidegger, tamtéž str. 304-305).

Svět našeho okolí se hemží těmito zástupnými „ono se“. O co zde vlastně běží? O nic víc a nic méně, než že se člověk skrývá. „*Ono se*“ (*das man*) se vždycky může totiž vymluvit na to, že tak jak se člověk chová a žije, chová se a žije proto, že se tak chovají a žijí i ostatní. A vůbec všechno, „*co se má tak a tak*“ (L. Wittgenstein, *Tractatus logico-philosophicus*), je člověku domněle kritériem správnosti. Odtud plyne zjevné nepochopení vztahu člověka k sobě samému, poměřovaného světem svého okolí. Neboť párový vztah, vystavěn na této zprostředkovávající filosofii, může dorůst pouze ke krachu. *Já nic, já muzikant!* A je-li lidská existence dnes vystavěna pouze na zprostředkovatelích, je téměř bez možnosti vyhnout se osobním, stejně jako vztahovým krizím. Heideggerem vyznačené „*uchopování bytostných určení*“ poukazuje totiž k tomu, že se odtud (pohledem na „*das man*“) člověk nedomáhá žít za sebe sama, ale vyhovováním tomu, co jeho existenci domněle zprostředkovává (druzí lidé, instituce, zvykové normy, móda aj.), tedy povrchnost existence bez obsahu. Tím člověk vztah nevytváří, ale zplošťuje jeho srovnáváním s krokem vnějších nároků, často pro svůj vlastní klid a ztrátu argumentace, vystřídanou jen emočními vzněty. Všechnu tuto roztríštěnost doprovází *strach* (*Furcht*), vyprazdňující osobní hrdost v odpovědnosti.

Základem tomu všemu je, že člověk ve vztahu nejen že jest, ale stejně tak jeho existenci prožívá jako sobě vlastní jsoouco. *Prožitek existence* to, co pouze jest značně komplikuje, i když lidským způsobem. Touto komplikací je, že člověk o své existenci vždy nějak přemýšlí, uvažuje. Tato úvaha je potom nejčastěji zaměřená na otázku: *Jak z přítomného stavu bytí ven?* Tato nespokojenost s tím, *co jest nyníškem* má člověka posouvat dál. Opak je pravdou. Člověk se patřením na tento problém otáčí v kruhu, neboť vyjít ze sebe sama, přijmout odpovědnost lze jen tehdy, až se převratem k již získané zkušenosti, bude o ni opírat a přijme ji za kritérium sebe sama. Potom již není součástí „*das man*“, ale toho, co představuje a čeho je nositelem. Je tu ovšem důležitý předpoklad – zbavit se strachu a přijmout kritiku jako přirozenou součást toho všeho. Kritiku, která se bude stavět na stranu vlídného dialogu. Ten je možný teprve tehdy, jestliže člověk, pochopen v hranicích *Dasein – bytí zde, jako lidské bytí*, bude toto bytí zvládat existováním v otázce, jež se nebude vyhýbat pravdě o sobě samém. Tímto mohou být učiněny první kroky k takové vztahové sounáležitosti, která se vzdá zápasu o pravdu a vezme na sebe podobu sebe sama, a stane se příkladem z toho jak žije. Příklad k odpovědnosti za párový vztah a manželské soužití lze tedy vybudovat tím, že se člověk stane ve své skromné tichosti provozovatelem pravdy o sobě samém, úpřímností bez zloby, smířením se světem v tom ohledu, že přestane přijímat „*das man*“ nikoli ostentativně, ale *v pozitivním přenastavení nové kvality života*. Odpovědnost tak potom může spoluzahrnovat přijetí toho druhého, poukazem na výsledky spojené s životem v klidném usebírání se nově sdílené spolu-reality. Odtud plynou párovému vztahu možnosti *vypracovat se k duchovním stupňům* povahy společného soužití.

§4. NALEZENÍ SEBE SAMA, PRO SEBE SAMA A PRO VZTAH V JEHO PRAVDĚ JEDNOHO K DRUHÉMU

V předešlé části jsme si ukázali, jak se lze dívat na problém odpovědnosti v párovém vztahu. Nyní můžeme přikročit k zamyšlení a jeho popisu směrem k tomu, co je podstatou vztahové, párové *sounáležitosti*. Říká se někdy, že *sounáležitost* zahrnuje rovněž to, co se označuje jako: *dýchat jeden za druhého*. Když totiž člověk přijme odpovědnost za vztah jeho postupným zbudováním detailů v náročné každodennosti, uleví se mu od spekulativnosti a žije s dobrým pocitem správného rozhodnutí. Tento aspekt zahrnuje také *vztahové sebevědomí*. V rozumné míře, se pak toto sebevědomí váže k vnitřnímu klidu, k rozhodnutí, že vztah je v nejlepším smyslu slova neoddiskutovatelnou součástí *mého* života, a nabyl svého prvenství před vším, co jsem doposud kladl před sebe, na úkor všeho ostatního. *Poněvadž je však pobyt v neurčitém „ono se“ ztracen, musí se nejprve nalézt. Aby vůbec mohl sebe nalézt, musí být sám sobě ve své možné autenticitě „ukázán“.* *Pobyt potřebuje dosvědčení svého „moci být sebou“, jímž v možnosti vždy již jest* (M. Heidegger, tamtéž). V zjednodušeném podání toto značí, že se vztah nejprve poznává. Dochází totiž ke vztahu tím způsobem, že se dvojice, přistupující k sobě, vzájemně ze světa, kde se oba nacházeli ještě jako „ono se“ (*das man*), postupně stávají *určitějším spolu-bytím, nabývajícím sounáležitosti* do té míry, jak se okolní svět pro ně oba současně odehrává v nahlížení „ono se“, aby se tak sami cítili ve své privativnosti výlučně jeden pro druhého, kdy se jim svět od-cizil a jednou pro vždy stal něčím, čemu musí společně vyhovovat nebo čelit nárokem vlastního, společného bytí a provozem existence. *Párový vztah tedy vykazuje jsouno svým bytím a existencí v privaci sounáležitosti.*

Zbývá tu ještě jeden prvek, a tím jest otázka *předchůdného bytí* z pozice, kterou Heidegger vyznačuje jako: ... „*moci být sebou*“, *jímž v možnosti vždy již jest*. Téma, které se zde před námi otevírá poukazuje k faktu, že člověk se do situací vrhá jen proto, že ještě před jejich zkušeností s nimi má předem dané povědomí, představu o tom, jak tyto situace mohou vypadat. Tomu se říká *předchůdné bytí*. V zamilovanosti toto předchůdné bytí pomáhá směřovat vztah k jeho naplňování. Předchůdné bytí je si totiž ve vědomí člověka poutem k partnerovi jisté tímto vztahem dokonce s vidinou reálného soužití. K těmto fenoménům člověk ve stavu zamilovanosti přirozeně směřuje, poháněn pohlavním pudem a vidinou dosažení vzájemnosti úmluvou nebo svaatebním slibem. Aby se taková společná budoucnost mohla naplňovat, musí být již předem zhlédnuta ve vědomí každého zvlášť, ale se stejnou intenzitou touhy. *Takto se předchůdné bytí stává spolubytím*.

Není to novinka. Už u Tomíše Akvinského čteme, že: „*Pochopení bytí je zahrnuto ve všem, co jest na jsoucím předem zhlédnuto jako možnost jeho uskutečnění*.“ Jsou to ovšem dva stavy: *ontologický* - tedy, že nějaké bytí tu vždy jest, a *noetický* - tedy, že je zde jen takové bytí, k němuž má člověk dosah svým aktuálním způsobem (možnostmi) jeho vnímání a dalšího poznávání.

Člověk sám sebe vědomě nalézá hodna pro vztah z pozice předchůdného bytí. Vidí se za horizontem přítomnosti, naplněn spolupobýváním s druhým člověkem, tedy partnerem. Ovšem stejně tak, při intenzivním nastavení tohoto předchůdného bytí, může docházet ke konfliktu, jestliže se spolubytí stane součástí anticipační úzkosti. V jejím středu se nachází specifická oblast problémů, kterým říkáme *žárlost*. Ta obsahuje předchůdné bytí vyobsažené strachem o partnera. Jako takový, tento strach, toto předchůdné bytí, nadstavuje *úzkostí*.

§5. TÍHA PŘÍTOMNOSTI A RADOST Z DOSAHOVANÝCH VÝSLEDKŮ POCTIVÉ SEBEREFLEXE

Žádná prožívaná přítomnost není složitější než jednoduchost bytí ve *výskytovém jsoucnu* (Heidegger), kterého si je člověk vědom. Toto *býti si vědom* značí, že člověk žije své bytí *s-vědomím*, neboli s trvalým přívratem k tomu, že reflektuje vlastní odpovědnost zpětným pohledem k tomu, jak žije a jak se jeho život odráží ve světě jeho okolí, jímž jsou především druzí lidé, s nimiž spoluexistuje. Proto: *Takto rozvržená ontologická analýsa svědomí předchází psychologickou deskripci zážitků svědomí a jejich klasifikaci...* (M. Heidegger, tamtéž, str. 305-306).

Každá přítomnost je neodejmutelnou daností výskytového jsoucna. Člověk v ní pro sebe nalézá vztah k sobě samému zejm. nejistotou jejího potvrzování ve věčné otázce: *Jak žít?* (např. Vl. Smékal, V. E. Frankl). Tuto námahu podstupuje s každým ránem, ať žije sám nebo s někým, s kým si tuto otázku klade jako společný zájem. Na odpovědi je ovšem, pro tuto otázku, člověk vždy sám. Může existovat v jakémkoli spolubytí s druhými, ale všechno, co tato otázka následně pro něj bude ve výsledku představovat, se bude nést výhradně a jen v individuálním obsahu toho všeho, k jakým odpovědím dospěje. Otázka: *Jak žít (?)* není interpersonální, ale individuální. Její záměnou k sociálnosti člověk chybuje. Rozpouští vlastní odpovědnost do okolního prostoru. Zlehčuje tíhu přítomnosti zbavováním se toho, co je na ní nejpodstatnější, a tím je bytí v úhrnu vlastní existence. Všechno to krásné, čím a jak může být člověk ve vztahu k sobě samému, touto *své-bytností*, se mu tímto vzdaluje. Tíha přítomnosti se nemusí vůbec stát něčím, co je na překážku, jestliže ji člověk přijme, na výsost, jako součást sebe sama.

Poctivá sebereflexe a dosahování výsledků v radosti dosaženého vnitřního klidu se nese na pozadí toho všeho, co je zde uloženo, na vlně svědomí, jako takovém. *Svědomí jako fenomén pobytu není žádný občas se vyskytující fakt. Svědomí „jest“ pouze ve způsobu bytí pobytu a jako faktum se objevuje vždy jen spolu s faktickou existencí a v ní* (M. Heidegge, tamtéž, str. 306).

Sebereflexe by se neměla ve vztahu stávat směrem k druhému (partnerovi) výčitkou typu: *Ale já na to přeci myslím!* Takto je sebereflexe jen nástrojem k podnětu: *Nevím na co myslíš, když to neděláš!* Tyto prázdné sebereflexe, jejichž obsah ve výsledku tedy nesměřuje z vnitřku ven, jako behaviorální pohnutka jsou bezcenné. Tíhu přítomnosti lze překonat pouze činem hodným pozornosti.

Pak je tu ještě problém *fenoménů*. Inspirací Martina Heideggera budiž zde podotknuto, že je v úrnu spolužití *vždy něco ve vzduchu*. Každý se ve dvojici podprahově dotazuje na to, co si o mě, ve skutečnosti, ten druhý myslí: *myslí to se mnou vážně – dobře, jsem v jeho očích takový, jak mi to vyjadřuje, mohu se spolehnout...?* Toto je podkladem atmosféry soužití. Ta, je vyplňována uvedenými fenomény, co by jevy, které se manifestují celkovou náladou či *naladěností-Stimmung*, a dále se ve výsledku prozrazuje vztahovým klidem nebo napětím. Radost z dosahovaných výsledků *obstarávání* (Heidegger) této každodenní sebereflexe přichází, jestliže se tyto okolnosti stanou přirozenou součástí obsahu náplně drobně podstupovaných reforem soužití. V jednotlivci takový postoj dopomáhá udržovat si svůj směr, pro dvojici to značí oprašovat a nechat vidět původní hodnoty a dohody s nimiž do vztahu šli. Jak vidno, otázku: *Jak žít (?)* lze uchopovat prakticky i s dalekosáhlým duchovním přesahem, jímž je zejména společně trávený čas, měřený léty, až desetiletími.

§6. PŘIROZENOST OTEVÍRÁNÍ NOVÝCH MOŽNOSTÍ PÁROVÉHO SOUŽITÍ

Člověk může během párového soužití ustrnout nebo se vyvíjet. Vzájemnost je zde zásadním kritériem. V pozici vyčkávání jeden na druhého, vyvane ze vztahu dynamický zájem dělat něco jeden pro druhého. V pozici jednostranného seberozvoje, jednoho z nich, se párové soužití pozvolna *rozchází*. V pozici společně sdílených aktivit, je dosahováno stability a prohlubování toho, čemu se říká: *Mít společný svět*. I přes to, je zde vytrvale na pořadu dne *svědomí - Gewissen*, které volá k blízkosti se světem svého okolí. Heidegger k tomu přistupuje následovně: *Svědomí odemyká a patří tudíž mezi existenciální fenomény konstituující „bytí“ našeho „tu“ jakožto odemčenost* (tamtéž str. 307). Z této pozice nyní můžeme vycházet jejím dalším rozvedením.

Párové vztahy a manželství vůbec odjakživa vykazovali jako důležitou složku svědomí. *Co je svědomí?* Jde o nahlížení do obsahu jednání s chápáním odpovědnosti. Svědomí spoluzahrnuje vždy nějak širší souvislosti, které jsou přiřazovány, byť jen k jednomu konkrétnímu způsobu jednání. Ve svědomí se odráží vědomí o mé nevývratné účasti na preferované události, které jsem byl fyzicky účasten s aktivním působením na průběh této události. Vedle toho, tím, že svědomí spoluzahrnuje širší oblast chápání dopadu mého jednání, vzhledem k jádru toho, čeho jsem se aktivně účastnil, například nějakého verbálního sporu, pojímá tak, toto svědomí, do sebe zejména složku pocitovou, emoční, což je mnohdy základním znakem *výčitky svědomí*. Tato emoce se vyznačuje anticipací projektivní empatie a buďto odpovídá skutečnosti nebo ji nadstavuje dalšími emocemi, které vychází jen ze subjektivní nádstavby při jejím nezvládnutí, což se prokazuje jako *hysterie*.

Takto nastavené prožívání vztahové (párové) existence, bývá často podnětem ke konfliktovosti. Existuje ovšem i pozitivní forma svědomí, zakládající sebereflexi k osobnímu růstu. A tou je právě to, co Heidegger nazývá jako *svědomí, které odemyká a patří tudíž mezi existenciální fenomény konstituující naše „bytí“*...

Jestliže *svědomí odemyká*, pak to znamená, že nechává samo sebe prolínat vnějškem. *Pohnutka svědomí* je potom také tím, co z tohoto *odemykání* plyne. Nastalost, která tak vznikne, už potom sebe samu potvrzuje tím, že jako existenciální *fenomén* stvrzuje sebe sama ve faktu, že jest tu, a mezi vší *existencí* je jevem o sobě, a může tak započít ona *konstituce bytí*.

Konstituce bytí představuje dlouhodobý proces na cestě utváření vlastního Já. Aby se toto „*bytí*“ stalo *jáským principem*, nezbyvá mu, než se sloučit s tím, že jím nadále může být pouze za předpokladu, že se bude vykazovat každým nynějškem, každým časovým „*tu*“. K tomu tedy potom rovněž náleží, že se tímto „*tu*“ nejen že jsoucno pro *svědomí* otevřelo, ale rovněž to, že toto otevření je již trvalé a neměnné. Jen tak se osobnost může ve vlastní úpřimnosti holedbat změnou myšlení, když *odhozením strachu je přijímána starost, co by pozitivní úzkost z nebezpečí, že člověk selže a uzavře předchozí brány vlastní úpřimnosti, neboť úpřimnost druhého zvládne snadněji, nežli jsou následky za tu vlastní*.

Do centra pozornosti tak znovu, potom vchází *starost*. Zvládnout přirozenost otevírání nových možností párového soužití v rekonstruktivním procesu již několik let trvajících vztahu má nesčetné možnosti svého zacílení. Předně v otázce: *Co je naším hlavním problémem?* Tedy vybrat z naléhavosti působících okolností pro oba tu jedůležitější, vyjmout, verbálně ošetřit a společnými silami, *svědomitě* směřovat k nápravě soužití.

§7. PÁROVÝ VZTAH JAKO „MOCI BÝT“ A NĚST „VINU“

Existenciálně je člověk burcován k tomu, aby se postaral o své *bytí*. To, že se nestará důsledným způsobem, ale často jen povrchně z pouhého prospěchu, jej staví do světla, kde je možno použít slova *vinen*, protože takto se mnohé, co nastává, děje právě proto, že svoji starost nedokonal vyčerpávajícím způsobem. Člověk myslí na sebe. *Volat sebe v neurčitém „ono se“ znamená burcovat nejvlastnější „bytí sebou“ k jeho „moci být“, a to jako pobyt, to znamená obstarávající „bytí ve světě“ a spolubytí s druhými* (M. Heidegger, tamtéž str. 317).

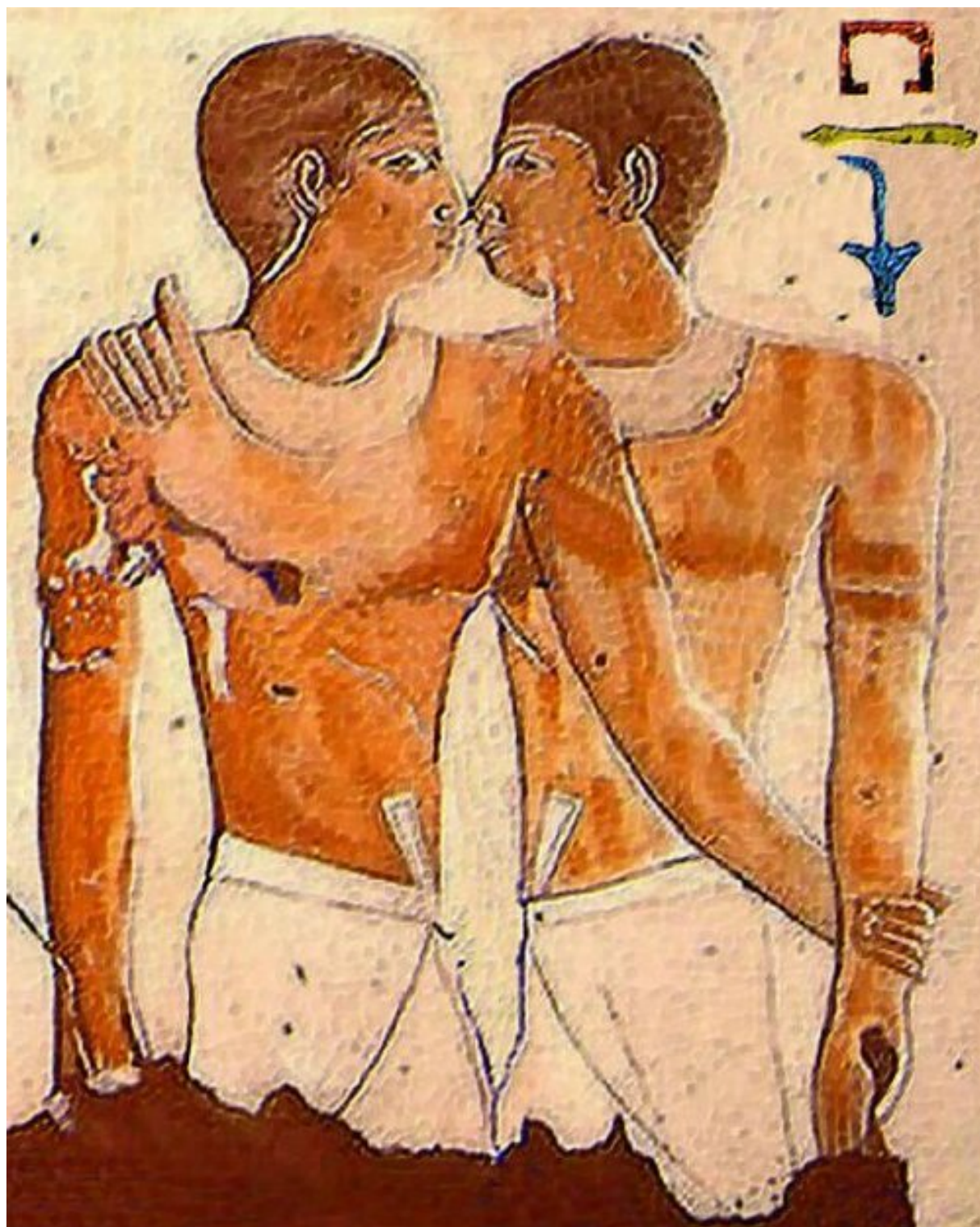
To, co člověk nedokoná, jest dokonáno spojenými, která se nadále dějí podle sebe samých. Člověk svým *přičiněním* vstupuje mezi bytí „*oněch jiných*“ tím, že jim vnuceje své „*jak být*“. Tomu se říká „*čin*“. V páru takto jednat znamená, stavět se na stranu partnera a svoji vlastní, tedy *jednat pro společnou věc*. Někdy se tomu říká: *Mít aktivní zájem na kvalitě vztahu a také pro to něco udělat a brát odpovědnost ve vzájemnosti, tento společný osud, do vlastních rukou*. Nebo rovněž: *Nebát se riskovat!* Riskovat značí přijímat jistý díl pochybnosti o zdatu výsledku tohoto jednání a možná i s vědomím trvalých ztrát. Naděje v úspěch však značně převyšuje všechny vidiny pádu a ušlechtilé posilují to, že se člověk nakonec rozhodne učinit potřebný krok vpřed. *Tak vniká niterná cesta k poslednímu rozhodnutí*. Člověk se často cítí povoláván k jednání na základě pohnutky, která v pozadí toho všeho našeptává to, jak „*moci být*“ (šťasten, v souladu, bez napětí, ve sdíleném vztahu, v nerozbouraných, ale klidných vodách každodenní vzájemnosti, v provětraném vztahu, jenž už nepochybuje, ale jen zúčtovává zásluhy za to, že se člověk jednoduše postaral a nyní sklízí zasloužené ovoce lásky).

Nemůžeme však být vyřízeni s touto věcí tak rychle. Protože je zde ještě vidina onoho svědomí také vzhledem k tomu: *...být důvodem nedostatku v pobytu někoho druhého, a to tak, že toto „být důvodem“ určuje samo sebe – ve vztahu k tomu čeho je důvodem – jako nedostatečné. Tato nedostatečnost spočívá v tom, že člověk nedostal požadavku, který je kladen na existující spolubytí s druhými* (M. Heidegger, tamtéž str. 320). Takto je kladen význam důvodu, pro který je vyzvedávána povinnost, postarat se o vztah z vlastních zdrojů, a za sebe sama.

Při nesplnění tohoto požadavku může nastat ještě jiný obrat, a to, že je nám vyčítáno, že jsme pro společnou věc neudělali dost. Toto: *udělat dost pro společnou věc*, může však mít objektivní, ale stejně tak subjektivní obsah. Objektivně, je-li čin vykazatelný svým uskutečněním, subjektivně, kdy je čin nerozpoznatelný, protože je pouze podržován v myšlence s domněním, že jej druhá strana, partner, již takto zachytává a přebírá, jako by byl uskutečněn. Zde je člověk *vinen* svojí pouhou představou bez obsahu. Jako příklad může postačovat následující: *Už dlouho jsi mi neřekl, že mě miluješ a také jsi mi nedal, jako dříve květiny – Odpověď: To není pravda, myslím na Tebe neustále a vážím si našeho vztahu!*

Výše uvedené „moci být“ se vyjevuje jednak ve své povaze zamýšleného, stejně jako realizovaného rozhodnutí. Jde tu v zásadě o jistotu jednání vzhledem k podpoře sounáležitosti z podkladu subjektivního přesvědčení: *Jsem si Tebou jist!* Tento podklad do sebe pojímá všechny výše uvedené fenomény, neboť bez možnosti: *Býti si tím druhým jist*, nenastávaly by okamžiky přirozené potřeby zaobírat se tím vším. *Svědomí a pocit viny* však zde jsou vždy v nějaké míře přítomny, neboť ona *jistota* druhým a sebou samým má *výkyvy*.

§8. VZTAH A JEHO DOSAH K „VLASTNÍMU POJMU“ Z BYTÍ, ČASU A METAFYSIKY

Kvalitu vztahu určuje vědomí o kontextu. Tímto kontextem je evidence sounáležitosti s vědomím o „*mém vlastním postavení v něm*“, v úhrnu toho všeho, jak je tento vztah naplňován společnou zkušeností, současně také s postavením partnera v „*mém*“ životě. Nejpozitivnějším výsledkem takto nastavené evidence potom je, uplatňuje-li se v ní také možnost, toto všechno soustředit v syntéze *pojmu*, jako například, když se vysloví: „*Jsmo šťastní*“. Takový „*pojem*“ zahrnuje pravdu společného *bytí-ve-světě*, stejně jako emoční barvu, nacházející se na stupni, kde převládá pocit sounáležitosti, klidu a harmonie, spolupůsobících směrem k vykazované evidenci zájmu o společnou budoucnost. Takto se může jevit ideál vztahu, stejně jako mnohé vztahové reality, které před námi skutečně defilují způsobem závidění-hodného životního stylu. Jejich „**Bytím**“ je vzájemně poctivé přijetí, neutuchající v jakékoli, byť i vyhraněné situaci každodenního života. Určením „**Času**“ je vždy doba soužití a sdílená zkušenost. „**Metafysickou**“ hodnotou potom jakoukoli budoucností překračovaná přítomnost plánování, která pomíjí egoismus, a do všeho, co má nastat je vkládána *energie* výhradně společného usilování.

Takto se uchovává a posiluje dosažený poznatek o určení společné cesty životem. Nic nezůstává ladem, ale zužitkovává se v prospěch této vzájemnosti. Jde pouze a jedině o to, chtít onen dosah k uvedeným hodnotám realizovat, věřit jim a nepodléhat marnivosti odboček. Člověk se podobných příležitostí nejčastěji zříká nedůležitým vytrháváním, odklony ze zaměřenosti k cíli, jenž může být, kdesi na začátku vymezen původním zájmem, v poctivé otázce: *Kdo budeme my dva?*

Člověk se tím, co bylo řečeno „odkrývá“ ve své celosti, neboť tak jak žije, ve vztahu, demonstruje čas, jenž využívá pro praktický život, jehož smyslem je „starost“ neboli *starání se jeden o druhého*. Pak to, ale znamená, položit si nově otázku, která stála na začátku tohoto pojednání: *Poukazuje odhodlanost ve své nejvlastnější existenciální bytostné tendenci sama na předběhovou odhodlanost jako na svou nejvlastnější autentickou možnost?* (M. Heidegger, tamtéž, str. 340)

K odhodlání musí však být člověk *připraven* a pro realizaci toho, co jest odhodláním musí být *přesvědčen*. *Připravenost a přesvědčení* uzavírají kruh pochybností. Vždy se ovšem jedná o to, co je před námi. A tím je *nutnost něco vykonat, nutnost, která se stala naléhavostí z bytí, času a přesahu (metafysiky)*. Zde tak máme opět nevyvratnost přítomného stavu okolností. Ten nás staví před realitu, před nemožnost uhnout někam jinam. A pokud je taková nevyvratnost přehlížená, potom ruší všechno, co chtělo být až do nynějška vyzvednuto jako povinnost, kterou uchopujíc, utváříme vztah v jeho křehké, ale i tak, skutečné kvalitě soužití. Ona křehkost vyplývá pouze z jediného důvodu: *vše je dílem myšlení a přijetí jeho obsahu*, kde zásadní roli hraje i vůle, chtít poctivě dosáhnout na předpokládaný záměr, jeden pro druhého, *až do konce*. Tedy, zbudováním vztahu jeho nejniternějším obsahem, ukládaným ochotou o něm přemýšlet a nevzdávat se jen proto, že se dostavil první neúspěch, nebo dokonce první pocit z domněnky neúspěchu. I vztah je o tom, *jak sbírat odvahu k tomu, mít odvahu žít a učit se - jak žít!*

Odhodlaností člověk v sobě uchovává předně zájem po naplňování potřeb. Ale stejně tak, touto odhodlaností ukazuje na to, zač v životě stojí - *za to bojovat*. A výsadní odhodlaností potom je, mít odhodlanost bojovat jeden za druhého, a pro sebe navzájem, *odpovědností*.

§9. ONTOLOGICKÉ POZADÍ PÁROVÉHO VZTAHU A JEHO FENOMENOLOGIE

Člověk vždycky žije v nějaké realitě, která je mu neodejmutelným faktem existence. Ať už se v takové existenci vyvíjel, nebo v ní aktuálně přebývá či se za nějaký čas stane jeho součástí v budoucnosti, není možnost ji jakkoli obejít. Vždy to je „nějaká“ neodejmutelná a právě působící realita. *Interpretace ontologického smyslu starosti se však musí odehrávat na podkladě úplného a stálého fenomenologického zpřítomňování dosud odhalené existenciální skladby* (viz, M. Heidegger, tamtéž str. 341). Realita v níž se člověk nachází může představovat více evidencí současně: *mne sama, interpersonální skutečnost a vyplňující svět mého okolí*. Ontologickým pozadím párového vztahu potom je, že vedle právě vyjmenovaných existenciálií, je to i vnímání jejich vzájemného vztahu, tak jak bezprostředně působí na mé vnímající Já. Neboť také ve vztahu k sobě samému, jsem nucen se uznat jako *objekt*. A kromě toho, jsem-li tímto vymezen za objekt, potom se nahlížím jako objekt a proto spadá do této *mé objektovosti* rovněž porovnání s jinými, například *podobnými objekty*. Toho je schopno mé vnímající Já. Já se porovnává s jinými Já ve snaze porozumět tomuto Já, co by universální veličině (*fenoménu*) toho, co se takto vykazuje jako existence, tedy *jev o sobě*. Já nejsem víc než-li (je) *pouhý jev!* V ontologickém a noeticko-ontologickém smyslu jsme takto došli k *fichtovské* tezi, kde se: *Já klade prostřednictvím Ne-Já* (viz, J. G. Fichte, *Vědosloví*). Mé bytí se vyskytuje mezi jinými ve své jednoduchosti nezprostředkováno, jako *pouhý „tenhle“ či „toto“* (viz G. W. F. Hegel, *Fenomenologie ducha*). Ontologický ráz každého člověka je v jeho individualitě, kterou zde představuje *pouhý fakt, že „jest“*. Pro uvědomění si takto nadhozené skutečnosti sebe sama, dělá člověk všechno to, proč

a jak existuje, provozováním sebe sama. A jelikož na to nejčastěji sám nestačí, *bere si za své* k získání jistoty, že existence, se svými bytostnými určeními je smysluplná, *ještě někoho dalšího*. Takový postup je člověku uložen směrem k rozvoji života v páru a také v kontextu sociálnosti.

Svět, druzí lidé, ale i partneři se nám zpřítomňují fenomenálně (*fenomenologicky*). Toto vše před námi defiluje tak, že se *to ukazuje*, a tím, *co se ukazuje, odhaluje na sobě to*, co z dané možnosti vnímat, teprve náš pozorovací talent může zachytávat a učinit to věcí vlastního zájmu. *Lásku myslíme a cítíme vnitřně, jako emoci, zamilovanost*. Vztah, který již, ale provozujeme soužitím, *udržujeme fenomenálně v souhrnu jevů*, na které později poukazujeme jako na vnější okolnosti, jestliže se domáháme například porozumění tomu, co vyjevujeme v řeči, dialogem, směrem k rekonstrukci vztahu, jenž došel na okraj své krize. Hovoříme totiž o tom, co se nám líbí a nelíbí, zvažujeme v řeči různá pro, a proti. Takto se domáháme porozumění nastalých okolností z toho, co zůstalo jevem, obrazem jenž už se mívá s nejpřítomnější realitou, protože je to minulost, která se nějak ukazuje z toho co zbylo, a doléhá k oblasti pouhých emocí a prožitků, bez praktického využití.

Zde se každý vztah dotýká své existenciální krize. I tak to může být krize čistě pozitivní. Tou se stává, pokud v dialogu obou zúčastněných přetrvává společný zájem na tom, nechat minulé jevy, vzniklé z dosavadního způsobu soužití být a zaměřit se na výsledek sám, tedy přítomnost ve své neodejmutelnosti, která spoluzahrnuje, nic víc, než naléhavost rekonstrukce vztahu, vyzývavě ukazujícími se, čekajícími dohodami. Také odtud potom může, jako jediné plynout, spojení *ontofenomenologické podstaty* párového soužití v souladu společně zhlédnutých *intencí*, vědomí o soupatřičnosti.

§10. HERMENEUTICKÁ SITUACE V ČASECH NALÉHAVOSTI PO ÚMRTÍ PARTNERA

Partnerství nelze vnímat, vzhledem k realitě jako trvale fyzický vztah. Jeho součástí je, rovněž tak, to nemilé, že se v jeho středu objevuje smrt. Tato nevlídná, avšak přirozená okolnost nejčastěji spolýká všechny do nejposlednějšího společného času udržované naděje na pokračující život. Zastavením času, jak se ukazuje, tu jest přetrvávající pozornost k momentu, kdy se, zpravidla jedinec s touto skutečností setkává, zaskočen zprávou, jež odněkud přichází a svíravým způsobem oznamuje další nevyvratnou přítomnost, které je ovšem možné uvěřit jen těžko. Nakloněn k reinterpretaci tohoto nehostinného momentu, hledá člověk odpovědi v tom, *co vytrvale opakuje a přehrává si, co by moment nejtěžší chvíle*. V každodenním životě, dalece nepřítomni možnosti odchodu blízkého člověka, přirozeně přehodnocujeme všechno to, kam jsme společně došli a plánujeme, co dál. Avšak nyní, v čase adaptace na smrt partnera, takové počínání přestalo mít smysl, alespoň proto, že není s kým, takové okolnosti sdílet. Přichází totiž nelehká doba truchlení a „*smiřování*“!

Hermeneutická situace totiž vyzývá k tomu, přeinterpretovat všechno, co se doposud ukazovalo jako jisté, nesoucí znalost či vědomost, pevnost názoru a vytrvalou pozornost k nahlíženým horizontům času. V momentě smrti partnera se takto vystavěný svět zhroutil. Je možné vysvětlit si jak dál, ale zůstává ono: *Proč?* Je to přirozená reakce na jsoucno, které se vyprázdnilo. To jediné, co takové situaci může býti nápomocno jest „čas“. Život v pokračujícím módu, udržující pozornost k památce zesnulé (ho), má pouze jediný úkol, pozvolna se nadechnout a pokračovat dál. Konečně, i když na smrt v každodenním životě nemyslíme příliš často, měl

by nás, dosavadním způsobem, náš život posilovat v tom, abychom byli sto, smrt našeho partnera přijmout bez větších psychických otřesů. Zdá se to, tady všechno, jako dobré rady na papíře. Existuje-li jiný způsob strážlivého přijetí smrti partnera, *potom - sem s ním!*

Žádný otřes *nezkresluje* realitu (viz, Heidegger, str. 351), a proto je otřesem. Není to „*kvůli*“ nebo „*protože*“, otřes se ukazuje vždy, když se něco stalo svojí vlastní hranicí pro možnost být, existovat a nesmlouvatě to, na této hranici zaniklo. Takto je možné se smířit se vším, co tento svět opouští, zejména z důvodu své vlastní přirozenosti, například stářím.

Otřes se děje dvěma způsoby: **1. znejistěním ideje existence**, **2. nejpřítomnějším stavem okolností, které v nastalosti nutného pozbyly budoucnost**. Zde se jedinec, vytržen z párového soužití potýká s nutností přeinterpretovat si veškerou existenci do nových souvislostí. Jeho následující život, byt udržován v přívratu k památne vzpomínce na blízkost zesnulé (ho), postupně začíná čerpat z těchto vzpomínek a formuje u pozůstalého pokračující každodennost, uvědomovanou společnou zkušeností. Díky ní si takto člověk udržuje to, čemu se říká: *Světlá památka*. Neboli, nevzdává se myšlenek na partnera, který tu již není, ale přijímá všechno to, co společně zažili za kritérium pokračování sebe sama. Člověk může splynout i s tím, co již pozbylo fyzické existence. to nám připomíná, že člověk je silnou duchovní bytostí. I tak je to pohyb v kruhu, neboť to, co se tímto způsobem děje, odehrává se v kruhu hermeneutického přeinterpretování těch situací, které zde již jednou byly, a nyní získávají sílu pro překonávání ztráty. Možná by se zde hodily otázky: *Proč toho všeho jsou schopni nemnozí? Proč jindy člověk podléhá smrti druhého, jako by, to byla smrt jeho vlastní?* V obou případech se tu jedná o poctivost *provázanosti* a *splynutí*.

§11. PÁROVÝ VZTAH A JEHO CESTA K SEBEUSKUTEČŇOVÁNÍ

Jestliže člověk prošel celoživotně tou nejšťastnější poutí, která jej mohla potkat, a to v páru, se všemi radostmi a útrapami, které takové sdílení nabízí, okusil ovoce z nejlepší rajske zahrady. Takto rouhačským způsobem, se na celou věc můžeme rovněž podívat. Nechtě si bohorovní ukoušou své nehty a celé prsty. *Bůh ví, jestli bůh vůbec existuje!* Život v páru je navýsost hodnotným podnikem, pakliže v něm člověk správným způsobem volí sebe sama, své vlastní Já. A tak lze pozvolna zakončovat, tyto naše úvahy, poukazem k tomu, že: *Každá lidská realita se vykazuje svým čistým Já, které teprve tím, jak žije, dospívá k sebeurčení v neodejmutelné pravdě, kterou je svébytnost (AJ).* Jaký je zásadní význam této svébytnosti? Předně v tom, že je to svébytnost nezaměnitelnosti. Tou jedinci žijící v páru ukazují na výlučnost společného života a mohou se tak stát ideovou oporou a příkladem pro druhé, například svým vlastním dětem. Mnohdy k tomu stačí jedině, *nenechat se zvykat křikem světa našeho okolí* a přijmout přirozenou vazbu také s náležitou pokorou. *Pokora* zde značí, že fungování v páru je spolu-vyobsaženo nenucenou přirozeností bez toho, aby se podřizoval časté nemorálnosti vnějšku. Toto: *nenechat si vstoupit vykřičený svět do vlastního obsahu základního zájmu, tedy žijme v klidu a úctě jednoho k druhému,* může vždycky nastat jako obrat, nebo může býti posilováno, jestliže se to, od začátku tohoto vztahu, stalo již sdílenou filosofií přístupu. Descartovské *cogito ergo sum (myslím tedy jsem)* může opět povstat. Nechat se vláčet emocemi a upadat do nejistot není nikterak těžké, oproti povinnosti myslet. Podle Immanuela Kanta je *Já kategorií logiky* neboť *Já* má za úkol všechno sdružovat a také náležitě zkoumat (viz, M. Heidegger, tamtéž, str. 358 an).

Faktem ovšem zůstává, a to jsme na půdě psychologie, že dobrým vztahem, a zde více než čímkoli jiným, člověk získává pro vlastní *Já* nejúčelnější pramen sebevědomí. *Neboť ontologický pojem subjektu charakterizuje nikoli rys být sebou samým našeho já jakožto bytí sebou, nýbrž to, že je stále ten samý a setrvalý jako něco, co se vždy již vyskytuje. Určit já ontologicky jako subjekt znamená vidět je od počátku jako něco, co se vždy již vyskytuje. Bytí tohoto já je pochopeno jako realita oné res cogitans* (M. Heidegger, tamtéž, str. 358-359). Tedy ve výsledku, ať jakkoli, vše se, má-li míti smysl, musí odehrávat směrem k rozvoji sebevědomí. Toho lze nabývat individuálně, stejně jako životem v páru. Heidegger však říká, že je nutné vnímat to, zda je toto *Já* stále tímtež *Já*. A to je oním tématem, které bylo v několika řádcích výše, nadhozeno. *Nenechat se ovlivňovat křikem světa našeho okolí a zachovávat si vlastní Já pro sebe sama, stejně jako pro toho druhého.* Protože naše *Já* má nejvlivnější platnost, pakliže si sebe uvědomuje v odpovědnosti k tomu druhému. Naše *Já* by se mělo chtít, ve své nejvlastnější odhodlanosti učit vnímat sebe sama, zda a jakou hodnotu lze pro druhému mít, jestliže si budeme uvědomovat, jak nás ten druhý vidí, a nebo, jak nás čte (C. Höschl).

A vskutku je to tak. Jsme nejurčitějšími podle toho, jak myslíme a myšlenkou zůstavujeme motivy a následně i nástroje a jednání. Od charakteru, po rozpoznání temperamentu, chápání zkušenosti a inteligentního zacházení s tím vším, v rámci takové sebereflexe, která k tomu všemu má prostě přirozeně otevřený dosah. Je však v souvislosti, s tím vším, nutné pojímat drobný přesah, kterému říkáme *představy*. Člověk své vlastní *Já* realizuje jako moment, který ještě než se uskutečnil, byl uchováván v představě. *Ovšem úpornou se představa stane, směřuje-li až příliš k oblakům.*

Z Á V Ě R

Způsobem podání, volbou skladby vět jsme si věc nijak neulehčili. Dokonce se mohlo stát, že někdo už při prvních řádcích tuto knížku odložil. Proč bylo přistoupeno k takovému způsobu psaní? Předně jest to tak trochu pokus, nastítnit zde nelehká témata párového soužití jinak. Všelijakých příruček, kterými se to, na dané téma, na našich knižních pultech hemží je dostatek. Tak proč psát to, co zde máme před sebou? Není nikterak úmyslem oslovovat široké davy čtenářů. Bylo k tomu přistoupeno z toho důvodu, že mnozí klienti s nimiž vcházím do kontaktu, pochází z intelektuálního prostředí, sami dříve vystudovaní filosofové, religionisté, historici, pedagogové..., a tak podobně. S mnohými z nich navazují kontakt podle klíče, který představuje oněch jedenáct paragrafů. Bylo tedy možné, přepsat některé myšlenkové pochody do náležitých kapitol a snažit se zvýraznit možnosti psychoedukace, tak jak to zaměření na myšlenkovou práci klienta dovoluje.

Nikoli vždy je takový přístup vhodný, ale tam, kde může být pobídkou k přesměrování klienta k tomu, aby svoji pozornost zaměřil na tvůrčí myšlení, je potom onen pozitivní výsledek znatelný. Klient se domáhá formulováním vlastních vět uchopovat své nitro a v úrovni filosofické sebereflexe dosahovat dál, než mu bylo doposud umožněno. K tomu je ovšem nutné, aby měl klient předpoklad, který spočívá v tom, že si již sám, přirozeně filosofické otázky klade. Šlo by tedy říci, že tento příspěvek se může přiřadit k těm, které se věnují *daseinsanalytické práci s klienty*. V jednom je věc nepopíratelná, ožívá v této metodě přístupu, modifikovaným způsobem to, co chtěl za základ svého výsledku práce potvrzovat i *Sigmund Freud*, a sice, *když klient zvládne vlastními slovy pojmenovat složitost vnitřních pochodů, je potom na nejlepší cestě k vyvázání z pout své psychicky nehostinné situace.*

-----   -----   -----
                  -----   -----
                                  -----

*Manželství prověřuje charakter a duchovní
realitu hodnot jedince*

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

© Adamec Jiří

MANŽELSKÉ SOUŽITÍ

POHLEDEM FILOSOFIE EXISTENCE

Adamec Jiří - Filosofický seminář - Katedra teorie
Neprodejný výtisk.

2025

URČENO PRO INTERNÍ VÝUKU SEMINÁŘE

IC 105-48-629/168